

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 25 maj 1925 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk jämte i ämnet väckta motioner.

I en till bankoutskottet hänvisad, den 13 mars 1925 dagtecknad proposition nr 155 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Lagförslaget kommer att i det följande av utskottet återgivas.

Beträffande motiveringen för förslaget tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

I samband med förevarande proposition har utskottet till behandling förehåft två inom andra kammaren i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen nr 449 av herr *Eriksson* i Stockholm och nr 450 av herrar *Lindskog* och *Lovén*.

Motioner.

I förstnämnda motion har hemställts, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte besluta:

att 19 § i lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 (nr 254) angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk måtte erhålla följande lydelse:

»Med pensionsålder förstås i detta kapitel: för manlig tjänsteman den levnadsålder, som för varje befattning finnes angiven i den vid denna lag fogade åldersförteckning; samt

för kvinnlig tjänsteman en levnadsålder, som med tre år understiger den i samma förteckning för befattningen angivna.

Pensionsåldern skall anses inträda vid utgången av den månad, under vilken berörda levnadsålder uppnås.»

att i 21 § orden »vederbörande myndighet» måtte ändras till »vederbörande styrelse»; samt

att i den lagen tillhörande åldersförteckningen fastställa pensionsåldern för kontorsbiträde till 65 år, för rikstelefonist till 58 år samt för kopist till 65 år;

ävensom att riksdagen måtte uttala, att i de övergångsbestämmelser, som av Kungl. Maj:t sedermera utarbetas, måtte införas bestämmelse därom, att rikstelefonist, som vid antagandet i ordinarie befattning nått en levnadsålder överstigande 25 år, måtte genom erläggande av viss högre pensionsavgift tillförsäkra sig rätt att vid uppnådd pensionsålder komma i åtnjutande av hel pension.

I motionen II: 450 har yrkats, »att riksdagen ville för sin del besluta sådant tillägg till stadgandet i 21 § 2 mom. av lagen den 4 juni 1920 angående tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, sådant berörda stadgande lyder enligt Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 155 till innevarande års riksdag, att ifrågavarande mom. må erhålla följande lydelse:

2. Befinnes tjänsteman, som i detta kapitel avses, urständsat att på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänsteåligganden och är ej sådant fall för handen, varom i 1 mom. b) eller c) sägs, må tjänstemannen, därest han uppnått en levnadsålder, som med högst sju år understiger den för hans tjänst bestämda pensionsåldern, kunna av Konungen, på därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklaras skyldig att avgå från tjänsten.

I föregående stycke nämnd framställning må icke av vederbörande myndighet avlätas, innan tjänstemannen beretts tillfälle att, därest han därtill finner anledning, inom viss, av myndigheten fastställd tid, inkomma med till Konungen ställda påminnelser i ärendet; skoland sålunda avgivna påminnelser åtfölja myndighetens framställning till Konungen.»

Motionen II: 449 innehåller såsom motivering för förslaget om rätt för rikstelefonist att för erhållande av hel avgiftspension i vissa fall erlægga en tilläggsavgift följande uttalande:

»Enär det enligt pensionslagen fordras 30 avgiftsår för att hel pension må erhållas, kan en rikstelefonist, som numera aldrig tillträder ordinarie tjänst vid så tidig ålder som 25 år, icke uppnå hel pension. Det är därför högeligen önskvärt, att det hos Kungl. Maj:t sedan ett par år tillbaka vilande förslaget om pensionering av icke-ordinarie personal kommer till avgörande. Om så skedde, skulle de icke-ordinarie telefonisterna få börja erlægga pensionsavgifter och således med stöd av 20 § 2 mom. i pensionslagen få räkna avgiftsår även innan de bleve ordinarie befattningshavare, varigenom de skulle hinna att före pensionsålderns uppnående även uppnå 30 avgiftsår. Ett uttalande i ämnet från riksdagens sida skulle följaktligen vara önskvärt, så att extra-ordinariepensioneringen icke förbliver oavgjord. Särskilda övergångsbestämmelser krävas emellertid för att de, som redan nu överskridit 25-årsåldern utan att hava vunnit befordran till ordinarie rikstelefonist, icke skola gå miste om hel pension. En dylik övergångsbestämmelse kunde gå ut på att de ifrågavarande befattningshavarna

kunde få erlägga viss högre pensionsavgift till gengäld för att de icke komma att erlägga sådan under fulla 30 år.

Då i propositionen förutsattes, att Kungl. Maj:t skulle utfärda övergångsbestämmelser i anslutning till riksdagens beslut, torde någon text för en dylik övergångsbestämmelse ej nu behöva utarbetas, utan endast ett uttalande från riksdagens sida vara erforderligt.»

Med anledning av den i sistberörda motion sålunda väckta frågan har utskottet från kommunikationsdepartementet fått mottaga en av *telegrafstyrelsen* till chefen för nämnda departement ingiven skrivelse, vari rörande motionärens förslag anförts bland annat följande:

Telegrafstyrelsen är i hög grad intresserad av att båda de av motionären berörda spörsmålen vinna sin lösning, nämligen *dels* frågan om pensioneringsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare och *dels* frågan om åtgärder till beredande av möjlighet för sådana telefonister, som efter fyllda 25 års ålder redan vunnit befordran till ordinarie rikstelefonist eller komma att vinna sådan befordran före det bestämmelser om pensionering av icke-ordinarie personal meddelats, att genom erläggande av viss högre pensionsavgift tillförsäkra sig full avgiftspension vid pensionsålderns uppnående. Den förstnämnda frågan läser icke kunna vinna sin lösning vid innevarande års riksdag, enär något förslag om pensionering av icke-ordinarie befattningshavare ännu icke blivit av Kungl. Maj:t framlagt för riksdagen, men telegrafstyrelsen vill i allt biträda vad motionären i detta ämne anför.

Vad angår den senare frågan synes hinder icke böra möta att på den av motionären anvisade vägen ernå en lösning redan nu. Det är för att i sin mån bidra här till, som telegrafstyrelsen nu tillåter sig anhålla, att herr statsrådet ville bringa till riksdagens vederbörande utskotts kännedom en av telegrafstyrelsen redan under nästlidet år föranstaltad försäkringsteknisk utredning i ämnet, av vilken avskrift här biläggas.¹

Vid den tidpunkt, maj 1924, då berörda utredning, som utförts på telegrafstyrelsens uppdrag av aktuarien, filosofie doktorn Reinhold Palmqvist, verkställdes, funnos redan 66 ordinarie rikstelefonister, som konstituerats till sina befattningar efter uppnådda 25 års ålder och vilka således icke bliva i tillfälle att under fulla 30 år erlägga avgifter för sin pensionering. Utredning giver vid handen, att dessa rikstelefonister genom att från och med juli månad 1925 under sin återstående tjänstetid erlägga en i de flesta fall ganska liten månatlig tilläggsavgift borde kunna tillförsäkra sig rätt till full avgiftspension vid pensionsålderns uppnående. Denna månatliga tilläggsavgift skulle belöpa sig:

för 20 st. till belopp under 1 krona,	
» 21 » » » mellan 1 och 2 kronor,	
» 15 » » » » 2 » 5 »	
» 6 » » » » 5 » 10 »	

samt för de övriga 4 stycken till respektive 10 kronor 30 öre, 11 kronor, 14 kronor 53 öre samt 29 kronor 99 öre.

Då ifrågavarande utredning tillkommit med anledning av framställning i ämnet från ett antal ordinarie rikstelefonister, lät telegrafstyrelsen inforra meddelande från samtliga av frågan berörda rikstelefonister, huruvida de, under förutsättning av statsmakternas bifall till en sådan anordning, skulle

¹ Här utesluten.

vara villiga att från och med den 1 juli 1925 erlægga de för envar av dem uträknade tilläggsavgifterna per månad för att förebygga den minskning i avgiftspension, som av utredningen jämväl framginge. Det övervägande flertalet eller 57 av de 66 tillfrågade förklarade sig villiga erlægga de för dem uträknade tilläggsavgifterna.

Anledningen till att telegrafstyrelsen icke framförde denna fråga till Kungl. Maj:t så tidigt, att densamma kunde genom proposition bliva förelagd 1925 års riksdag, var den, att styrelsen under hand erfarit, att planer voro å bane att för kommunikationsverkens del borttaga bestämmelsen om »avgiftsår» och, såsom för den allmänna civilförvaltningen är fallet, beräkna pensionen endast i förhållande till antalet tjänstår. Något förslag i sådan riktning har emellertid icke framlagts, utan har Kungl. Maj:t i propositionen nr 155 bibehållit den nuvarande anordningen med pensionens beräkning i förhållande dels till antalet tjänstår och dels till antalet avgiftsår. Vid sådant förhållande och då med varje år som går, allt större svårighet uppkommer att möjliggöra för de rikstelefonister, varom fråga är, att genom höjd avgiftsbetalning tillförsäkra sig full avgiftspension, enär tilläggsavgifterna bliva högre allt efter som de närma sig pensionsåldern, anser telegrafstyrelsen det högeligen önskvärt, att riksdagen redan nu måtte lämna Kungl. Maj:t bemyndigande att, i samband med utfärdande av övergångsbestämmelser till pensionslagen för kommunikationsverken, meddela föreskrift, att tills vidare gälla, om rätt för den, som konstituerats eller konstitueras till rikstelefonist efter uppnådda 25 års ålder, att för erhållande av full avgiftspension vid pensionsålderns uppnående erlægga de månatliga tilläggsavgifter till telegrafverkets pensionsfond, som efter försäkringsteknisk utredning äro för sådant ändamål erforderliga.

Slutligen får telegrafstyrelsen, under vidhållande av sin flera gånger uttalade bestämda mening att pensionsåldern för kvinnlig rikstelefonist, som sysselsättes i växelbordstjänst, icke bör överstiga 55 år, meddela, att en del rikstelefonister sysselsättas med rent kontorsarbete och att för dem hinder ej möter att stadga en något högre pensionsålder, förslagsvis högst 60 år. Det skulle därför vara lämpligt att genom en not till den vid pensionslagen fogade åldersförteckningen utmärka att »för rikstelefonist, som icke tjänstgör vid växelbord, är pensionsåldern 60 år», på samma sätt som i nämnda förteckning skett beträffande vissa andra befattningar, för vilka olika pensionsåldrar gälla.

Utskottet.

De i Kungl. Maj:ts förevarande proposition föreslagna ändringarna i 1920 års pensionslag för kommunikationsverken äro i huvudsak betingade dels av innevarande års riksdags beslut i fråga om ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden, dels av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 153 framlagda förslag till civil tjänstepensionslag, dels ock av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 2 framlagda och av riksdagen numera godkända förslag beträffande inrättande av vissa nya befattningar vid kommunikationsverken m. m. Utskottet har vid granskning av Kungl. Maj:ts förslag ansett sig kunna i stort sett biträda detsamma och finner i ärendet anledning till uttalanden allenast i följande hänseenden.

Vad först angår *kvinnliga befattningshavares pensionsålder* vill utskottet, under åberopande av vad utskottet i detta hänseende anfört i sitt tidigare denna dag avgivna utlåtande (nr 50) beträffande förslaget till civil tjänstepensions-

lag, ansluta sig till vad Kungl. Maj:t härutinnan föreslagit. Utskottet kan sålunda icke biträda det i motionen II: 449 framställda yrkandet, i vad det avser den allmänna pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare.

De föreslagna ändringarna i 21 § av ifrågavarande pensionslag avse att bringa bestämmelserna rörande avgångsskyldighet i överensstämmelse med motsvarande stadganden i civila tjänstepensionslagen. Med avseende härå får utskottet, i anslutning till vad utskottet i förberörda utlåtande nr 50 anfört rörande ifrågavarande stadganden i sistnämnda lag, förorda, att vederbörande myndighets rätt att låta anstå med avsked begränsas till *tre år utöver den för vederbörande befattning stadgade pensionsåldern*. Utskottet har vidtagit ändring i lagförslaget i överensstämmelse med vad nu angivits.

Vidkommande 21 § 2 mom. i lagförslaget har motionsvis (II: 450) påyrkats, att däri omförmäld framställning rörande avgångsskyldighet för tjänsteman, vilken befunnits urständsat att på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden och uppnått en levnadsålder, som med sju år understiger stadgad pensionsålder, icke må av vederbörande myndighet avlätas utan att tjänstemannen beretts tillfälle att i ärendet avgiva påminnelser. I anslutning till vad utskottet i utlåtandet nr 50 yttrat med anledning av motsvarande framställning beträffande 19 § 3 mom. av förslaget till civil tjänstepensionslag har utskottet funnit skäl tillstyrka införande av en bestämmelse med i motionen angiven innebörd.

I detta sammanhang vill utskottet, på grund av vad i motionen II: 449 i sådant hänseende föreslagits, tillstyrka att i 21 § lagförslaget orden »vederbörande myndighet» ändras till »vederbörande styrelse».

Vad beträffar det i sistberörda motion framställda förslaget om rätt för rikstelefonist, som vid antagandet i ordinarie befattning uppnått en levnadsålder överstigande 25 år, att för erhållande av hel avgiftspension erlægga viss tilläggsavgift, har utskottet ansett sig icke utan närmare utredning rörande de konsekvenser, som kunna föranledas av ett dylikt medgivande, kunna förorda, att det av motionären ifrågasatta bemyndigandet nu lämnas. Med hänsyn till innehållet i telegrafstyrelsens ovanintagna skrivelse har utskottet emellertid funnit sig böra tillstyrka en anhållan hos Kungl. Maj:t om närmare utredning i ärendet.

Vidkommande slutligen den vid lagen fogade åldersförteckningen har utskottet icke funnit anledning att, på sätt telegrafstyrelsen i nyssberörda skrivelse ifrågasatt, tillstyrka särskilda bestämmelser beträffande rikstelefonister, vilka icke tjänstgöra vid växelbord. Ej heller anser utskottet tillräckliga skäl föreligga för bifall till det i motionen II: 449 framställda yrkandet rörande pensionsåldern för kontorsbiträde, rikstelefonist och kopist.

På grund av riksdagens beslut dels om uppflyttning till 5:e lönegraden av stationsmästarbefattning av klass 3 vid postverket, dels beträffande ändring av vissa tjänstetitlar erfordras härav betingade ändringar i åldersförteckningen.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

A) att riksdagen må

I) med förklarande, att Kungl. Maj:ts i förevarande proposition nr 155 framlagda förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, för sin del antaga följande, såsom utskottets förslag be-tecknade förslag till lag i ämnet:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Förslag

till

lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 (nr 254) angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

Härigenom förordnas:

dels att 13, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 35 och 39 §§ i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk skola — 13, 17, 20, 23, 26, 28, 35 och 39 §§ i nedan angivna delar — erhålla följande ändrade lydelse;

dels ock att den vid nämnda lag fogade åldersförteckning skall erhålla den ändrade lydelse, härvid fogade åldersförteckning utvisar.

13 §.

1. För nedanstående ordinarie befattningar, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid, skola gälla följande tjänstepensionsunderlag:

generaldirektör	9,000 kronor	
överdirektör och souschef, överdirektör samt överingenjör vid statens järnvägar	8,000	»
överdirektör vid statens vattenfallsverk	8,000	»
verkstadsdirektör vid telegrafverket	7,000	»
telefondirektör i Stockholm	7,000	»
sådan distriktschef vid statens järnvägar, som vid tillträ- dandet av nämnda befattning icke innehade annan ordi- narie tjänst vid statens järnvägar	7,000	»
kraftverksdirektör vid statens vattenfallsverk	7,000	»

2. För tjänsteman — — — i lagen.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

17 §.

1. För ordinarie befattningar, vilka tillsätts genom konstitutorial, skola gälla nedan angivna tjänstepensionsunderlag.

Lönegrad	Man Kronor	Kvinna Kronor	Lönegrad	Man Kronor	Kvinna Kronor
1:a lönegraden	1,320	1,236	16:e lönegraden	3,240	3,036
2:a »	1,404	1,320	17:e »	3,444	3,240
3:e »	1,476	1,404	18:e »	3,684	3,444
4:e »	1,560	1,476	19:e »	3,924	3,684
5:e »	1,644	1,560	20:e »	3,924	3,684
6:e »	1,716	1,644	21:a »	4,200	3,924
7:e »	1,824	1,716	22:a »	4,476	4,200
8:e »	1,920	1,824	23:a »	4,764	4,476
9:e »	2,040	1,920	24:e »	5,076	4,764
10:e »	2,160	2,040	25:e »	5,400	5,076
11:e »	2,304	2,160	26:e »	5,724	5,400
12:e »	2,436	2,304	27:e »	6,036	5,724
13:e »	2,640	2,436	28:e »	6,360	6,036
14:e »	2,844	2,640	29:e »	6,684	6,360
15:e »	3,036	2,844	30:e »	6,996	6,684

2. Av de — — — tredjedel avgiftspensionsunderlag.

20 §.

1. Tjänstår enligt — — — nämnda företag.

Jämväl i annat fall må tjänsteman efter prövning av Konungen kunna förklaras berättigad att få såsom tjänstår för erhållande av tjänstepension tillgodoräkna, helt eller delvis, den tid han utom statens tjänst må hava utfört sådant arbete av direkt allmännyttig beskaffenhet, som kan anses hava varit till särskilt gagn för hans arbete i statstjänst.

I fråga — — — såsom tjänstår.

2. Avgiftsår enligt — — — icke-ordinarie personal.

21 §.

1. Skyldighet att avgå från tjänsten inträder för tjänsteman:

a) då han uppnått den för hans befattning stadgade pensionsåldern, Konungen eller, där Konungen ej tillsatt befattningen, vederbörande styrelse likväl obetaget att låta anstå med avskedet, därest och så länge tjänstemannen prövas kunna på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till utgången av den månad, under vilken han fyller sjuttio år;

a) då han uppnått den för hans befattning stadgade pensionsåldern, Konungen eller där Konungen ej tillsatt befattningen, vederbörande styrelse likväl obetaget att låta anstå med avskedet, därest och så länge tjänstemannen prövas kunna på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre tid än tre år;

Kungl. Maj:ts förslag:

b) då han träffats av olycksfall i tjänsten och olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga för honom att behörigen sköta sin tjänst samt han av vederbörande *myndighet* prövas icke lämpligen kunna tjänstgöra i annan befattning vid verket;

c) då han befinnes vara till följd av sjukdom, vanförhet eller lyte i andra fall än under b) sägs eller till följd av nedsatt arbetsförmåga ur stånd för framtiden att behörigen sköta sin tjänst samt han av vederbörande *myndighet* prövas icke lämpligen kunna tjänstgöra i annan befattning vid verket.

2. Befinnes tjänsteman, som i detta kapitel avses, urståndsatt att på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden och är ej sådant fall för handen, varom i 1 mom. b) eller c) sägs, må tjänstemannen, därest han uppnått en levnadsålder, som med högst sju år understiger den för honom bestämda pensionsåldern, kunna av Konungen, på därom av vederbörande *myndighet* gjord framställning, förklaras skyldig att avgå från tjänsten.

3. Har tjänsteman, för vilken enligt 1 mom. a) av denna paragraf inträtt skyldighet att avgå från tjänsten, underlåtit att söka avsked eller har tjänsteman, å vilken bestämmelserna i 1 mom. b) eller c) äga tillämpning, icke själv sökt avsked, kan han jämväl utan därom gjord ansökan entledigas av Konungen eller, där Konungen ej tillsatt befattningen, av vederbörande

Utskottets förslag:

b) då han träffats av olycksfall i tjänsten och olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga för honom att behörigen sköta sin tjänst samt han av vederbörande *styrelse* prövas icke lämpligen kunna tjänstgöra i annan befattning vid verket;

c) då han befinnes vara till följd av sjukdom, vanförhet eller lyte i andra fall än under b) sägs eller till följd av nedsatt arbetsförmåga ur stånd för framtiden att behörigen sköta sin tjänst samt han av vederbörande *styrelse* prövas icke lämpligen kunna tjänstgöra i annan befattning vid verket.

2. Befinnes tjänsteman, som i detta kapitel avses, urståndsatt att på tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänståligganden och är ej sådant fall för handen, varom i 1 mom. b) eller c) sägs, må tjänstemannen, därest han uppnått en levnadsålder, som med högst sju år understiger den för honom bestämda pensionsåldern, kunna av Konungen, på därom av vederbörande *styrelse* gjord framställning, förklaras skyldig att avgå från tjänsten.

Sådan framställning må icke avlåtas, utan att tjänstemannen beretts tillfälle att inom viss, av vederbörande styrelse fastställd tid inkomma med yttrande i ärendet; skolande avgivet yttrande åtfölja framställningen till Konungen.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

styrelse, och skall i sammanhang därmed frågan om tjänstemannens rätt till pension avgöras.

22 §.

1. Rätt att vid avgång från tjänsten komma i åtnjutande av tjänstepension tillkommer:

a) tjänsteman, för vilken skyldighet att avgå från tjänsten inträtt enligt bestämmelsen i 21 § 1 mom. a) under förutsättning, att han kan räkna minst tio tjänstår;

b) tjänsteman, som enligt bestämmelsen i 21 § 1 mom. b) är skyldig att avgå från tjänsten;

c) tjänsteman, som enligt bestämmelsen i 21 § 1 mom. c) är skyldig att avgå från tjänsten; samt

d) tjänsteman, som med tillämpning av bestämmelsen i 21 § 2 mom. förklarats vara skyldig att avgå från tjänsten.

2. Tjänsteman, vilken vid uppnående av pensionsåldern icke kan räkna tio tjänstår och alltså då icke är berättigad till erhållande av tjänstepension enligt 1 mom. a), må icke heller sedermera komma i åtnjutande av sådan, även om han på grund av stadgandet i 21 § 1 mom. a) tillåtes kvarstå i tjänsten efter pensionsålderns inträde.

23 §.

Beloppet av pension i fall, som avses i 22 § 1 mom. a) (ålderspension), bestämmes enligt följande grunder:

a) Innehar tjänstemannen — — — utgöra medeltalet av de högsta pensionsunderlag, vilka under vart och ett av de senast förflutna tre åren före avgången varit gällande för honom; och skall, — — — för tjänsten;

b) Uppgår antalet — — — understiger 30.

24 §.

Pension i fall, som avses i 22 § 1 mom. b) (invalidpension), utgår med det belopp, som motsvarar summan av de för tjänstemannen vid tiden för olycksfallet gällande statspensionsunderlag och avgiftspensionsunderlag.

25 §.

1. Beloppet av pension till tjänsteman, som avses i 22 § 1 mom. c) och d) (sjukpension), bestämmes enligt de i 23 § angivna grunder; dock utgår sådan pension med lägst sjuttiofem procent av hel pension.

2. Vid tillämpningen av bestämmelserna i 1 mom. gäller den inskränkningen, att pensionen icke må överstiga den pension, som tjänstemannen skulle hava erhållit, därest han med det för honom gällande pensionsunderlaget kvarstått i befattningen till den levnadsålder, vid vilken skyldighet att avgå från tjänsten inträder.

26 §.

Av tjänstepension — — — de i 23 § angivna grunder — — — såsom statspension.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

28 §.

1. Tjänsteman, som avses i detta kapitel, skall erlägga *pensionsavgift* till nedan angivna belopp för år räknat:

1:a lönegraden	36 kronor.	16:e lönegraden	141 kronor.
2:a »	39 »	17:e »	156 »
3:e »	42 »	18:e »	174 »
4:e »	45 »	19:e »	192 »
5:e »	48 »	20:e »	192 »
6:e »	51 »	21:a »	213 »
7:e »	57 »	22:a »	234 »
8:e »	63 »	23:e »	255 »
9:e »	69 »	24:e »	279 »
10:e »	75 »	25:e »	303 »
11:e »	84 »	26:e »	330 »
12:e »	90 »	27:e »	354 »
13:e »	102 »	28:e »	378 »
14:e »	114 »	29:e »	399 »
15:e »	129 »	30:e »	420 »

2. Pensionsavgift erlägges — — — eller dödsfall.

29 §.

Tjänstepension för tjänst, som avses i denna lag, må endast med de inskränknings, som här nedan stadgas, åtnjutas samtidigt med lön, arvode eller pension för annan sådan tjänst eller annan statstjänst, nämligen:

a) den, som vid avgång från tjänsten innehar eller sedermera erhåller annan ordinarie statstjänst, må för den tid, *lön* eller *arvode* för sådan tjänst åtnjutes, uppbära allenast den del av tjänstepensionen, som anses såsom avgiftspension; dock må, där lönen eller arvodet understiger tjänstepensionen, utöver avgiftspensionen utgå så stort belopp av statspensionen, att pension och lön eller arvode tillsammans motsvara summan av tjänstepensionen och en tredjedel av lönen eller arvodet;

b) den, som vid avgång från tjänsten redan åtnjuter eller samtidigt därmed erhåller *pension* för annan tjänst, som avses i denna lag, må uppbära dels avgiftspension för båda tjänsterna, dels ock den av statspensionerna, som är större, eller, om båda statspensionerna äro lika, halva beloppet av vardera;

c) den, som vid avgång från tjänsten åtnjuter eller samtidigt eller sedermera erhåller *pension* för statstjänst, å vilken denna lag icke äger tillämpning, må för den tid, sådan pension åtnjutes, av tjänstepensionen enligt denna lag uppbära avgiftspensionen samt därutöver i förekommande fall så stort belopp av statspensionen, som må erfordras för att tjänstepensionen enligt denna lag jämte vad av den andra pensionen får vid sådan förening åtnjutas skall motsvara sammanlagda beloppet av den större pensionen och

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

en tredjedel av den mindre eller, om båda pensionerna äro lika, den ena av dem, ökad med en tredjedel.

Därest med tillämpning av de under a), b) och c) givna bestämmelserna sammanlagda beloppet av lönen eller arvodet och pensionen eller av pensionerna understiger femtusen kronor, skall avdrag å pensionsbeloppet äga rum endast i den mån, som erfordras för att pensionen tillsammans med vad vederbörande åtnjuter i lön eller arvode eller annan pension icke må överstiga femtusen kronor.

30 §.

Om den, som är berättigad till tjänstepension enligt denna lag, tillika är berättigad till pension från pensionsförsäkringsfonden på grund av inbetalning till pensionsstyrelsen jämlikt 12 § i denna lag eller däremot svarande stadgande i annan lag eller författning rörande pensionering av befattningshavare i statens tjänst, skall pensionen från pensionsförsäkringsfonden räknas såsom del av den honom enligt denna lag tillkommande tjänstepensionen, vilken alltså för den tid, pensionen från pensionsförsäkringsfonden åtnjutes, skall minskas med sistnämnda pensions belopp.

35 §.

Vid tillämpning — — — tillhörande 30:e lönegraden och med en pensionsålder av 65 år.

39 §.

Därest vid tillämpning av de i 23 § angivna grunder — — — motsvarande befattning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1925.

Åldersförteckning,

angivande den i 19 § i lagen avsedda pensionsålder för en var sådan befattning vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, som tillsättes genom konstitutorial.

Utskottets förslag:

Lönegrad	Vid postverket		Vid telegrafverket		Vid statens järnvägar		Vid statens vattenfallsverk	
	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder
1	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Skrivbiträde	63	Skrivbiträde	63	Skrivbiträde	63	Skrivbiträde	63
3	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Kontorsbiträde	63	Kontorsbiträde	63	Kontorsbiträde	63	Kontorsbiträde	63
5	Brevbärande Expeditions- vakt Stations- mästare av klass 3	65 67 67	Expeditions- vakt Stationsbiträde	67 65	Banvakt Eldare å ång- färja Expeditions- vakt Förrådsvakt Ledningsvakt Matros Stationskarl Vagn- och stall- karl	63 60 67 65 63 63 63	Expeditions- vakt Vakt	67 63
6	Postiljon	65	Förste stations- biträde Rikstelefonist	65 55	Maskin- och pannskötare Maskinvakt å ångfärja Portvakt Rorgångare Timmerman å ångfärja Trafikbiträde Vagnskötare	² 65 65 65 65 63 63	—	—
7	Brevbärande- förman Förste expedi- tionsvakt Kanslibiträde Reparatör Stationsmä- stare av klass 2 Värdebrev- bärare	65 67 67 63 67 65	Förste expedi- tionsvakt Kanslibiträde Kassör Reparatör	67 67 67 60	Banförman Förrådsförman Förste expedi- tionsvakt Förste portvakt Kanslibiträde Lokomotiv- eldare Reparatör Trädgårds- förman	63 65 67 65 67 60 63 65	Förrådsförman Förste expedi- tionsvakt Kanalförman Kanslibiträde Skogvaktare	65 67 65 67 65
8	Förste postiljon	65	Kontorist Stationsförman	67 65	Konduktör Kontorist Maskinskötare å ångfärja Stallförman Stationsförman Stationsmä- stare av klass 7 Vagnförman	63 ³ 67 65 65 63 65 65	Kontorist Maskinist Montör	67 63 63

¹ För expeditionsvakt, som tjänstgör vid postkontor, är pensionsåldern 65 år.

² För maskin- och pannskötare, som tjänstgör vid kollisionskran, är pensionsåldern 63 år.

³ För kontorist, som tjänstgör vid distrikts trafikavdelning, är pensionsåldern 65 år.

Utskottets förslag:

Tonegrad	Vid postverket		Vid telegrafverket		Vid statens järnvägar		Vid statens vattenfallsverk	
	Befattning	Pensions-ålder	Befattning	Pensions-ålder	Befattning	Pensions-ålder	Befattning	Pensions-ålder
9	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Bokbinderi-förman Tryckeri-förman Överpostiljon	65 65 65	Förste reparatör	63	Bangårdsmästare Banmästare Förste kontorist ¹ Förste reparatör Ledningsförman Tågmästare Verkstadsförman	63 63 67 63 63 63 65	Fyrmästare Muddermästare Slussmästare	63 65 65
11	Postexpeditör	67	Kansliskrivare Kopist Telegraf-expeditör Vaktföreståndare	67 63 65 65	Kansliskrivare Kopist	67 63	Kansliskrivare Kopist	67 63
12	Förste post-expeditör Stationsmästare av klass 1 Transportmästare	67 67 65	Förrådsmästare Förste kassör Förste telegraf-expeditör Förste vakt-föreståndare Linjeförman Radiotelegrafist	65 67 65 65 63 65	Förrådsmästare Förste banmästare Förste kansliskrivare Lokomotiv-förare Maskinist Stationsmästare av klass 6 Tredje maskinist å ångfärja Tredje styrman Trädgårdsmästare Vagnårdsmästare	65 63 67 60 65 65 65 65 65	Befälhavare å bogserbåt Förrådsmästare Förste kansliskrivare Förste montör Kassör Schaktmästare Trädgårdsmästare	65 65 67 63 67 65 65
13	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Faktor	65	—	—	—	—	Byggmästare Förste maskinist Reparationsmästare Verkstadsmästare	65 63 65 65

¹ För förste kontorist, som tjänstgör vid distrikts trafikavdelning, är pensionsåldern 65 år.² För telegrafexpeditör, som tjänstgör vid distriktsbyrå eller hos telegrafstyrelsen, är pensionsåldern 67 år.³ För förste telegrafexpeditör, som tjänstgör vid distriktsbyrå eller hos telegrafstyrelsen, är pensionsåldern 67 år.

Utskottets förslag:

Lönegrad	Vid postverket		Vid telegrafverket		Vid statens järnvägar		Vid statens vattenfallsverk		
	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	
15	Postassistent	67	Förräds- bokhållare	65	Kontors- skrivare	67	Kontors- skrivare	67	
			Kontors- skrivare	67	Lednings- mästare	63	Maskinmästare	65	
			Material- förvaltare	65	Ritare	65	Ritare	65	
			Ritare	65	Stations- skrivare	65	Stations- mästare	63	
			Telegraf- assistent	¹ 65	Vagnmästare	65	Övermontör	63	
			Telegraf- kommissarie av klass 6	65	Verkstads- mästare	65			
16	—	—	Linjemästare	63	Andre maskinist å		Instrument- makare	65	
			Verkmästare	63	ångfärja	65		Mätaretekniker	65
					Andre styrman	65			
					Lokomotiv- mästare	65			
					Stations- inspektör av klass 4 B	65			
					Stations- mästare av klass 5	65			
					Överban- mästare	² 65			
17	Förste post- assistent	67	Bokhållare	67	Bokhållare	67	Bokhållare Driftverk- mästare	67	
			Förste telegraf- assistent	³ 65	Förste stations- skrivare	65		65	
			Katalogredak- tör	67					
			Telegrafkom- missarie av klass 5	65					
18	Postmästare av klass 4	67	Förste bok- hållare	67	Förste bok- hållare	67	Kanalinspektör av klass 2	67	
			Telegrafkom- missarie av klass 4	65	Förste tele- grafist	67			
					Stationsinspek- tör av klass 4 A	65			
					Övermaskinist av klass 2	65			
19	—	—	—	—	—	—	—	—	

¹ För telegrafassistent, som tjänstgör vid distriktsbyrå eller hos telegrafstyrelsen, är pensionsåldern 67 år.

² För överbanmästare, som förestår avdelning, är pensionsåldern 63 år.

³ För förste telegrafassistent, som tjänstgör vid distriktsbyrå eller hos telegrafstyrelsen, är pensionsåldern 67 år.

Utskottets förslag:

Lönegrupp	Vid postverket		Vid telegrafverket		Vid statens järnvägar		Vid statens vattenfallsverk	
	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder
20	Kontrollör	67	Ingenjörssassistent	65	Förste styrman av klass 2	65	—	—
	Postmästare av klass 3	67	Kontrollör	¹ 65	Stationsinspektör av klass 3	65		
			Telegrafkommissarie av klass 3	65	Underingenjör	65		
					Underinspektör	65		
				Övermaskinist av klass 1	65			
21	Aktuarie	67	Aktuarie	67	Aktuarie	67	Förste kassör	67
	Förrådsförvaltare	67	Förrådsförvaltare	67	Byråassistent	65	Kanalinspektör av klass 1	67
	Notarie	67	Huvudkassör	67	Distriktskassör	67	Kontrollör	67
	Registrator	67	Notarie	67	Expeditionsföreståndare	65	Notarie	67
	Revisor	67	Revisor	67	Förste styrman av klass 1	65	Registrator	67
	Revisor och bokhållare	67			Huvudkassör	67	Revisor	67
					Kontrollör	67		
					Notarie	67		
				Registrator	67			
				Revisor	67			
22	Förste kontrollör	67	Avdelningsingenjör	65	Baninspektör	65	Kontorschef	67
	Postmästare av klass 2	67	Förste kontrollör	² 65	Distriktskamrer	67		
			Inköpschef	67	Elektroingenjör	65		
			Konstruktör	65	Förrådsförvaltare	67		
			Kontorschef	67	Konstruktör	65		
			Radiokommis-sarie	65	Maskininspektör	65		
			Telegrafkommissarie av klass 2	67	Stationsinspektör av klass 2	65		
				Verkstadskamrer	67			
28	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Förste aktuarie	67	Förrådskamrer	67	Befälhavare av klass 2 å ångfärja	65	Kamrer	67
	Intendent	67	Sekreterare	67			Sekreterare	67
	Kamrer	67	Telegrafkommissarie av klass 1 B	67	Förråds-kontrollör	67		
	Postmästare av klass 1	67	Överkontrollör	65	Förste aktuarie	67		
	Sekreterare	67			Förste kontrollör	67		
	Överkontrollör	67			Milkontrollör	67		
					Sekreterare	67		
					Stationsinspektör av klass 1	65		

¹ För kontrollör, som tjänstgör vid distriktsbyrå eller hos telegrafstyrelsen, är pensions-åldern 67 år.

² För förste kontrollör, som tjänstgör vid distriktsbyrå eller hos telegrafstyrelsen, är pensions-åldern 67 år.

Utskottets förslag:

Lönegrupp	Vid postverket		Vid telegrafverket		Vid statens järnvägar		Vid statens vattenfallsverk	
	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder	Befattning	Pensions- ålder
25	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Sekreterare Överpost- mästare	67 67	Byråingenjör	67	Baningenjör	65	Byråingenjör Direktörsassis- tent vid kanal- verk	67 65
			Kameralinten- dent	67	Befälhavare av klass 1 å ång- färja	65		
			Linjeingenjör	65	Byråingenjör	67		
			Sekreterare	67	Chef för statisti- ska kontoret	67		
			Telegrafkom- missarie av klass 1 A	67	Förste revisor	67		
					Intendent	67		
					Kamrer	67		
					Maskiningenjör	65		
					Sekreterare	67		
					Signalingenjör	65		
		Telegraf- ingenjör	65					
		Trafikinspektör	65					
		Överinspektör	65					
27	Förste intendent	67	Förste byrå- ingenjör	67	Distriktssekre- terare	67	Direktörsassis- tent vid kraft- verk	65
			Förste linje- ingenjör	65	Förrådsinten- dent	67		
			Förste sekrete- rare	67	Förste ban- ingenjör	65		
			Verkstads- ingenjör	65	Förste byrå- ingenjör	67		
					Förste maskin- ingenjör	65		
					Förste sekrete- rare	67		
					Förste trafik- inspektör	65		
					Lantmätare	67		
					Överinspektör	65		
28	Byrådirektör Ombudsman	67 67	Byrådirektör	67	Arkitekt	67	Byrådirektör Driftchef	67 65
					Byrådirektör	67		
					Ombudsman	67		
					Överkontrollör	67		
29	Postdirektör	67	Trafikdirektör	67	—	—	Kanaldirektör	65
30	Byråchef	67	Byråchef	67	Bandirektör	65	Byråchef Förste byrå- direktör	67 67
			Linjedirektör	65	Byråchef	67		
			Telefondirektör	67	Förste byrå- direktör	67		
			Telegraf- direktör	67	Maskindirektör	65		
				Trafikdirektör	65			

II), i anledning av förenämnda motion II: 449, hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte dels låta verkställa utredning i fråga om rätt för den, som konstituerats eller konstitueras till rikstelefonist efter uppnådda

25 års ålder, att för erhållande av hel avgiftspension vid uppnådd pensionsålder till telegrafverkets pensionsfond erlägga för sådant ändamål erforderliga tilläggsavgifter, dels ock för riksdagen framlägga det förslag, vartill sådan utredning må föranleda; samt

B) att förenämnda motioner II: 449 och 450, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 maj 1925.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Närvarande: se anteckning vid utlåtandet nr 51.

Reservationer:

1) vid *punkten A, momentet I*), av utskottets hemställan:
av herrar *Vindahl* och *Johansson* i Edsbyn, vilka under hänvisning till reservationsvis framställt yrkande i motsvarande hänseende vid utskottets utlåtande nr 50 hemställt,

att riksdagen måtte för sin del besluta, att till åldersförteckningen vid ifrågavarande lag fogas en anmärkning av följande lydelse:

»För kvinnlig innehavare av sådan befattning, för vilken i denna förteckning angivits högre pensionsålder än 64 år, inträder pensionsåldern vid 64 levnadsår.»

2) vid *punkten A, momentet II*), av utskottets hemställan:
av herr *Lovén*, vilken yrkat,

att riksdagen måtte, i anledning av förenämnda motion II: 449, bemyndiga Kungl. Maj:t att i samband med utfärdande av de övergångsbestämmelser, som må föranledas av ovanberörda lag om vissa ändringar i lagen den 4 juni 1920 angående rätt till tjänstepension för

ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, meddela föreskrift, att tills vidare gälla, om rätt för den, som konstituerats eller konstitueras till rikstelefonist efter uppnådda 25 års ålder, att för erhållande av full avgiftspension vid uppnådd pensionsålder till telegrafverkets pensionsfond erlægga de månatliga tilläggsavgifter, som för sådant ändamål enligt försäkringsteknisk utredning må erfordras.